

Přezkoumání rozhodnutí při správě daní

Petr Mrkývka
(2019)

Přezkoumání rozhodnutí při správě daní

- **Správní** – přezkoumání správcem daně (DŘ)
- **Soudní** – přezkoumání ve správním soudnictví:
 - a) **prejudiciální** – správce daně (DŘ)
 - b) **judiciální** – krajský soud (SŘS)

Objekt přezkumu - ROZHODNUTÍ

- **ROZHODNUTÍ** = konstitutivní nebo deklaratorní individuální správní akt vydaný při správě daní

Správní přezkum – členění prostředků

Obecné

Řádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky

Dozorčí prostředky

Zvláštní

Námitka

Stížnost

Oprava

Opravné prostředky

Řádné

- Směřují proti nepravomocnému rozhodnutí
- **Odvolání**
- **Rozklad**

Mimořádné

- Směřují pouze do pravomocného rozhodnutí a jen proti skutkovým vadám
- **Návrh na povolení obnovy řízení**

Dozorčí prostředky

Nařízení obnovy řízení

- Vůči pravomocnému rozhodnutí
- Pro skutkové vady

Nařízení přezkoumání rozhodnutí

- I proti nepravomocnému rozhodnutí
- Náprava nezákonnosti původního rozhodnutí
- Náprava právních vad

Opravné **X** dozorčí prostředky

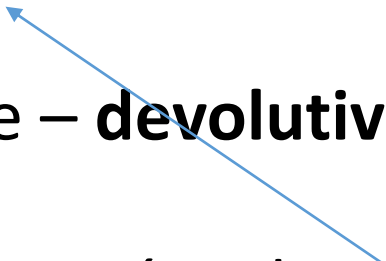
Opravné prostředky

- Dispoziční princip

Dozorčí prostředky

- Princip oficiality
- Účel: ochrana před skutkově nesprávným nebo nezákonným rozhodnutím

Odvolání

- **Generální princip** = odvolání je možné proti kterémukoli rozhodnutí, pokud to zákon nevyklučuje
 - **Princip dvouinstančnosti** = podání, prostřednictvím kterého se odvolavatel domáhá od správce II. instance přezkoumání rozhodnutí I. instančního správce daně.
 - Podává se u prvoinstančního správce – **devolutivní účinek** (+autoremedura)
 - **Lhůta**: do 30 dnů od doručení s možností podat i před doručením
 - **Suspensivní účinek** – není generální, jen stanoví-li tak zákon.
 - **Aktivní legitimace**: příjemce rozhodnutí ...
-

Vyloučení odvolání

- Směřuje-li pouze proti odůvodnění (souhlas s výrokem!).
- Samostatně proti výzvě.
- Proti rozhodnutím určeným zákonem.
- Účel: zajištění plynulého a rychlého rozhodovacího procesu v řízení před správcem daně.

Vady poučení

- **Chybějící , neúplné nebo nesprávné poučení:** do 30 dnů od vydání opravného rozhodnutí (§ 104), nejpozději do 3 měsíců ode dne rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje.
- **Připuštěno odvolání v rozporu se zákonem:** řízení o odvolání se zastaví.
- **Chybně přiznaný suspensivní účinek:** zachován odkladný účinek

Dispozice s odvoláním

- Vzdání se práva na odvolání = právní moc
- Právo na změnu a doplnění
- Zpětvzetí odvolání = právní moc
- Více příjemců rozhodnutí a jeden odvolavatel = výzva k vyjádření
- Uplynutí lhůty pro stanovení daně = prekluze práva stanovit daň

Náležitosti odvolání

1. Označení správce daně I. instance,
2. Označení odvolavatele,
3. Identifikace I. instančního rozhodnutí,
4. Uvedení důvodu nesprávnosti nebo nezákonnosti I. instančního rozhodnutí,
5. Důkazy,
6. Návrh na změnu nebo zrušení rozhodnutí

Vady odvolání

lex specialis k vadám podání (§ 74 DŘ)

- Vady bránící řádnému projednání věci
- Výzva správce k doplnění s poučením
- Správcovská lhůta – přiměřená, ne kratší 15 dnů

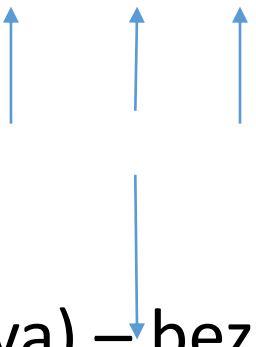
X

- Vyhovění výzvě – řádné a včasné odvolání

X

- Zastavení odvolacího řízení

Postup správce I. instance

- Autoremedura (bez rozporu s vyjádřením příjemců)
 - Částečná autoremedura (bez rozporu s vyjádřením příjemců)
 - Zamítnutí odvolání a zastavení odvolacího řízení (nepřípustné nebo po lhůtě),
 - Nezbytné úkony k posouzení odvolání
 - x
 - Postoupení II. instanci (předkládací zpráva) — bez zbytečného odkladu
-

Postup správce II instance

Odvolací orgán

- Nejblíže vyšší nadřízený – neexistuje generální odvolací správce (OFŘ jen v rámci FSČR)

Rozsah přezkoumání

- Vždy v rozsahu odvolání, ale není vázán návrhem = rozhodnutí v neprospěch odvolatele ***reformace in peius***

Přezkoumání nad rámec důvodů odvolání

- Vyjdou-li při přezkoumávání najevo nesprávnosti nebo nezákonnosti odvolatelem neuplatněné, které však mohou mít vliv na výrok rozhodnutí o odvolání, odvolací orgán je **prověří**
- Dokazování: seznámí před vydáním rozhodnutí o odvolání odvolatele se zjištěnými skutečnostmi a důkazy a umožní mu, aby se k nim vyjádřil, popřípadě navrhl provedení dalších důkazních prostředků. Obdobně i v případě, kdy dospěje k odlišnému právnímu názoru, než správce daně prvního stupně, a tato změna by ovlivnila rozhodnutí v neprospěch odvolatele

Přezkoumání stanovení daně podle pomůcek

- způsob stanovení daně + přiměřenost pomůcek

Rozhodnutí o odvolání

Rozhodnutí II. Instance:

- Změní
 - Zruší a zastaví – předá
 - Zamítne a potvrdí
- +
- V případě prekluze práva stanovit daň – 1. zrušení rozhodnutí o stanovení daně, zastavení odvolacího řízení a 2. zastavení řízení z důvodu, že nelze v řízení pokračovat z důvodu stanoveného zákonem

Rozklad

- Důvody uplatnění rozkladu – chybí nadřízený - odvolací orgán
- Přiměřeně jak u odvolání
- Rozkladová komise – osoba/orgán stojící v čele

Obnova řízení

1. Mimořádný opravný prostředek – **Návrh na povolení obnovy řízení**
2. Dozorčí prostředek – **Nařízení obnovy řízení**

=

Dva procesy:

1. Řízení o povolení obnovy řízení – dispozice příjemce rozhodnutí
2. Řízení o nařízení obnovy řízení – ex offo

Podmínky obnovy řízení

1. nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí,
2. rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku,
3. rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, **nebo**
4. rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení

Překážka obnovy

Lze podat dodatečné přiznání nebo dodatečné vyúčtování

Náležitosti návrhu na povolení obnovy

- Obecné náležitosti podání
- U I. Instance
- Do 6 měsíců ode dne, kdy se navrhovatel dozvěděl o důvodech pro obnovu
- Důkazní břemeno důvodnosti a dodržení lhůty pro podání návrhu

Proces obnovy

- Dvě fáze:
 1. Řízení o povolení obnovy nebo nařízení obnovy řízení
 2. Obnova řízení

1. Fáze

- Rozhoduje poslední stupeň – zkoumá důvodnost a překážku lhůt:
- **Obnovu nalézacího řízení** lze povolit nebo nařídit, pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně. **Obnovu řízení při placení daní** lze povolit nebo nařídit, pokud neuplynula lhůta pro placení daně. V ostatních případech lze obnovu řízení povolit nebo nařídit **do 3 let** ode dne právní moci rozhodnutí ukončujícího toto řízení.
- Subjektivní lhůta 6 měsíců
- **Rozhodnutí o povolení/nařízení obnovy řízení** – vymezení důvodů pro obnovu

2. fáze

- Obnovené řízení ve věci provede správce daně, který ve věci rozhodoval v prvním stupni; pokud nastal trestný čin, provede obnovené řízení ve věci správce daně, v jímž vedeném řízení trestný čin nastal.
- Povolení nebo nařízení obnovy řízení má vůči původnímu rozhodnutí odkladný účinek (suspensivní účinek). Po dobu trvání odkladného účinku nevznikají úroky. Suspense se nevztahuje na zajištění daně (§ 170 a 173 DŘ).
- Novým rozhodnutím ve věci se původní rozhodnutí ruší.
- Možnost odvolání.

Přezkumné řízení

- Dozorčí prostředek
- Kvazi opravný prostředek (příjemce rozhodnutí + další osoby zúčastněné na řízení)
- ZÁRUKA ZÁKONNOSTI
- Podnět: kterýkoli správce daně – zákonné podmínky pro přezkoumání rozhodnutí
- Komu: správce daně, který rozhodl v posledním stupni
- Nařízení přezkumu: správce daně nejbližší nadřízený správci daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni (ministr sám na sebe!)

1. fáze – nařízení přezkumu

- Přezkoumání rozhodnutí nařídí správce daně nejbližší nadřízený správci daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni.
- Přezkoumání rozhodnutí o stanovení daně lze nařídit, pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně. Přezkoumání rozhodnutí vydaného v řízení při placení daní lze nařídit, pokud neuplynula lhůta pro placení daně. Přezkoumání jiného rozhodnutí lze nařídit do 3 let ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

2. fáze –přezkumné řízení

- Přezkumné řízení provede správce daně, který ve věci rozhodl v posledním stupni.
- Řízení je zahájeno vydáním rozhodnutí o nařízení přezkoumání rozhodnutí.
- Nařízení přezkoumání rozhodnutí má vůči přezkoumávanému rozhodnutí a navazujícím rozhodnutím odkladný účinek, s výjimkou zajištění. Po dobu trvání odkladného účinku nevznikají úroky. S výjimkou zajištění (§167 – 169, § 170 a 173)
- Správce daně vydá rozhodnutí, kterým se původní rozhodnutí zruší nebo změní nebo přezkumné řízení zastaví.

Prejudiciální přezkum

- Vztah ke správnímu soudnictví (§ 124) – záruka zákonnosti
- Správní žaloba
- Uspokojení správcem změnou nebo zrušením napadeného rozhodnutí
- Správce, který rozhodl v posledním stupni
- Ustanovení o nařízení přezkumu se nepoužije
- Nepřihlíží se k neuvedeným novým skutečnostem a novým důkazům
- Nelze reformovat in peius (tj. v neprospěch navrhovatele)
- Proti rozhodnutí v prejudiciálním přezkumu nelze uplatnit opravné prostředky

Následky rozhodnutí o kasační stížnosti

- (§ 124a)
- Zrušení pravomocného rozhodnutí krajského soudu
- Rozhodnutí KS na jehož základě bylo vydáno správcem nové rozhodnutí v souladu s právním názorem tohoto soudu
- Rozhodnutí je neúčinné dnem nabytí PM nového rozhodnutí KS, kterým je žaloba zamítnuta nebo ve kterém dojde ke změně právního názoru oproti zrušenému pravomocnému rozhodnutí krajského soudu.

Speciální opravné, nápravné a **liberační** prostředky/řízení

1. Opravy zřejmých nesprávností
2. Námitka
3. Stížnost na postup plátce daně
4. Prominutí daně
5. Prominutí penále
6. Prominutí úroku z prodlení a úroku z posečkané daně
7. Hromadné prominutí daně
8. Stížnost

Opravy zřejmých nesprávností

- § 104 DŘ
- V psaní, počtech a jiné zřejmé nesprávnosti opravným rozhodnutím
- Pokud neuplynula lhůta pro stanovení daně / pro placení daně

Námitka

- § 159 DŘ
- proti úkonu správce daně při placení daní, nejde-li o rozhodnutí, u kterého zákon připouští podání odvolání
- 30 dnů ode dne, kdy se o úkonu osoby dozvěděla
- u správce daně, který úkon provedl
- správce daně napadený úkon zruší, změní nebo zjedná nápravu jiným způsobem nebo námitku rozhodnutím zamítne

Stížnost na postup plátce daně

- § 237 DŘ
- Lhůty
 - 60 dnů od sražení daně
 - 30 dnů na vysvětlení
 - 30 dnů na stížnost
- ovšem dál zůstávají rozpory:
 - Co když plátce nedává výplatní lístek
 - Co když plátce nereaguje na žádost o vysvětlení
 - Co když plátce nereaguje na rozhodnutí, kterým má zjednat nápravu?

Prominutí daně

- § 259 DŘ
- Pokud zákon stanoví orgánu veřejné moci pravomoc zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně, lze tak učinit na základě žádosti daňového subjektu nebo z moci úřední.
- K prominutí daně i příslušenství daně může dojít od vzniku daňové povinnosti až do doby uplynutí lhůty pro placení daně, a to i poté, kdy došlo k její úhradě.
- Byla-li žádost o prominutí daně nebo příslušenství daně zamítnuta, lze novou žádost podat nejdříve po 60 dnech ode dne oznámení zamítavého rozhodnutí.
- Ministr financí může z moci úřední, pokud jde o daně, které spravují jím řízené správní orgány, zcela nebo částečně prominout daň nebo příslušenství daně z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů, nebo při mimořádných, zejména živelních událostech.

Prominutí penále

- § 259a
- Na žádost, pokud byla uhrazena daň
- Až 75 %
- Lhůta 3 M od právní moci platebního výměru

Prominutí úroku z prodlení a úroku z posečkané částky

- Na žádost, pokud byla uhrazena daň
- § 259b

Hromadné prominutí daně

- § 260
- Ministr financí
- Nesrovnalosti v daňových zákonech
- Živelní události

Stížnost

- § 261 DŘ
- proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správce daně, neposkytuje-li daňový zákon jiný prostředek ochrany.
- Stížnost musí být vyřízena do 60 dnů ode dne jejího doručení; stížnost proti nevhodnému chování úřední osoby při daňové kontrole nebo postupu správce daně při daňové kontrole musí být vyřízena nejpozději do ukončení daňové kontroly.
- správce daně učiní bezodkladně nezbytná opatření k nápravě, o výsledku šetření a opatřeních přijatých k nápravě se učiní úřední záznam a správce daně o tomto výsledku bezodkladně vyrozumí stěžovatele
- má-li stěžovatel za to, že jeho stížnost nebyla řádně vyřízena, může požádat nejbližší nadřízeného správce daně, aby prošetřil způsob vyřízení stížnosti

Děkuji za pozornost!

Zdroje:

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění

Prezentace M. Radvana pro akad.rok 2017/2018

Baxa Josef a kol. *Daňový řád – Komentář 1. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011*